

**Salon kaupunkistrategian
toimeenpanon vuosiraportti 2024**

Sisällysluettelo

1.	Työavain	3
2.	Kotiavain.....	5
3.	Palveluavain	7
4.	Vapaa-ajan avain	9
5.	Yleisavaimet	12
5.1	Viestintä	12
5.2	Henkilöstö.....	12
5.3	Yhteisö	13
5.4	Ympäristö.....	13

1. Työavain

» **Tavoite:** Edistämme osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta yhdessä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa.

Mittari: Työttömyysprosentti alenee, työllisen työvoiman määrä, koulutusaste nousee

Toimenpiteet: työllisyyden kuntakokeilun toiminnan kehittäminen, TE2024-uudistuksen valmistelu, oppilaitos- ja yritys yhteistyön edelleen kehittäminen

Toteuma: 2023 alkaneiden SSKKY ajankohtaistapaamisten vaikuttavuus on kasvanut. SSKKY ja työllisyyspalvelut ovat yhdessä luoneet Ennakoinnin Vuosikello -mallin, jossa kysytään yritysten tarpeita lähitulevaisuudelle ja reagoidaan näihin joustavasti koulutustarjonnassa. 2025 alusta tapaamisiin on tullut mukaan Turun AMK:n edustaja, joten tämä yhteistyö vahvistuu. Turun AMK:n ja Salon välisessä yhteistyössä toimintasuunnitelmaan kirjattiin tavoitteita, joita mm. vastinparit toteuttivat. Koulutusyhteistyöllä edistetään osaavan ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta ja pysyvyyttä.

Työllisyyden kuntakokeilun viimeinen vuosi eteni pääosin suunnitellusti, mutta yleisen työllisyystilanteen heikkeneminen ja TE-toimiston määrärahojen loppuminen kesken vuoden haastoivat toimintaa, eikä kaikkiin tavoitteisiin päästy. Tiivis yhteistyö SSKKY:n kanssa, mm. Yhteiset säännölliset suunnittelupalaverit ja työvoimakoulutuksista sopiminen yhteisissä neuvotteluissa. TE-uudistuksen intensiivinen valmistelu eteni koko vuoden ajan henkilöstön, toimialojen ja verkoston kanssa.

» **Tavoite:** Edistämme salolaisten työllistymistä ja työkykyä.

Mittari: Työttömyysjaksojen pituus lyhenee, pitkäaikaistyöttömien määrä vähenee

Toimenpiteet: työllisyyden kuntakokeilun toiminnan kehittäminen, TE2024-uudistuksen valmistelu

Toteuma: Työllisyystilanne vaikeutui loppuvuotta kohden. Pitkäaikaistyöttömyys kääntyi kasvuun toukokuussa ja työttömyysjaksot pitenivät loppuvuodesta. Kuntakokeilussa otettiin käyttöön uusi tehtävänkuvauksen omavalmentaja, jolla erityisesti työkykyasiakkaita. Kolme työntekijää RATKO-koulutuksessa. Tiivis yhteistyö mm. TYP-toiminnassa Varhan kanssa.

» **Tavoite:** Houkuttelemme Saloon kansainvälisiä osaajia ja lisäämme työperäistä maahanmuuttoa.

Mittari: Yhteistyömallit ja toimintamallit luotu kansainvälisten osaajien houkutteluun

Toimenpiteet: Kumppanitoimijoiden etsiminen, koulutuspolkujen luonti yhteistyössä paikallisten oppilaitosten kanssa.

Toteuma: Pääpaino tällä hetkellä on kunnassa jo olevien runsaslukuisen kotoutujajoukon työllistämistoimissa, jota erityisesti KotoSalo-hanke on aktiivisilla toimenpiteillä edistänyt. Tässä tehdään myös tiivistä yhteistyötä Edusalon, ammattiopiston ja kansalaisopiston kanssa. TE-uudistuksen myötä työvoimaviranomaisen tehtävänä on jatkossa myös kansainvälinen työnvälitys, jonka kautta tätä teemaa päästään paremmin edistämään.

Noin 100 kansainvälistä opiskelijaa opiskelee Turun ammattikorkeakoulun Salon yksikössä englanninkielisellä sosionomilinjalla. Perustettu kaupungin, Turun AMK:n ja opiskelijoiden yhteinen työryhmä, joka kokoontuu säännöllisesti ja käsittelee opiskelijoita koskevia asioita. Kotoutumispalveluiden YKS-hanke on aktiivisesti kyennyt tukemaan opiskelijoita omilla toimillaan. Luotu toimiva malli SPR:n kanssa esimerkiksi suomen kielen keskusteluryhmiin liittyen. Haasteena edelleen asuntojen, harjoittelupaikkojen sekä työpaikkojen saaminen, joka johtaa pahimmillaan siihen, että opiskelijat muuttavat pois Salosta ja jopa Suomesta. Syksyllä 2022 aloittaneet opiskelijat valmistuvat vuoden 2025 aikana.

» **Tavoite:** Mahdollistamme yritysten toimintaedellytyksiä sekä uusien yritysten ja työpaikkojen syntyä.

Mittari: Työpaikkojen määrä lisääntyy

Toimenpiteet: Elinkeinpoliittisen ohjelman toteuttaminen ja uuden elinkeino-ohjelman laatiminen

Toteuma: Yleinen työllisyystilanne heikkeni vuoden 2024 aikana, mikä näkyi avoimien työpaikkojen määrän laskuna, eikä työpaikkojen kokonaismäärä lisääntynyt.

Elivoimaohjelman valmistelu aloitettiin yritysten illan kick off -tilaisuudella, jossa kaupungin elinvoimateemoja käsiteltiin yhdessä salolaisten yrittäjien ja yritysten avainhenkilöiden kanssa. Ohjelma valmistuu vuoden 2025 aikana.

» **Tavoite:** Kehitämme kaavoituksen keinoin Salon keskusta-aluetta ja taajamia sekä hyödynnämme moottoritien läheisyyden.

Mittari: Kaavoituskatsauksessa päätettyjen kohteiden eteneminen

Toimenpiteet: Hankkeiden etenemisen seuranta ja tarvittavien korjaustoimien tekeminen

Toteuma: Asuntomessujen hakemista ja siihen liittyviä Salon keskustan kaavoitustarpeita suunniteltiin intensiivisesti. Loppuvuodesta Asuntomessut hyväksyi Salon asuntomessuhakemuksen vuodelle 2028. Keskustan kehittämistä ja uusien asuntojen rakentamismahdollisuuksia tuettiin eri kaavahankkein.

Yritysalueiden tulevia laajentamistarpeita edistettiin osayleiskaavojen ja asemakaavojen laadinnalla mm. Riikin, Lakianummi-Korvenmäen sekä Suomensjärven moottoriteliittymäalueille.

» **Tavoite:** Olemme Suomen yritysystävällisin kaupunki.

Mittari: EK:n Kuntarankingin, Suomen yrittäjien kuntabarometrin ja Kuntien imago tutkimuksen tulokset paranevat

Toimenpiteet: Elinkeinpoliittisen ohjelman toteuttaminen ja uuden elinkeino-ohjelman laatiminen, hyvä yhteistyö elinkeinoelämän kanssa

Toteuma: Tavoite ei ole toteutunut. Salo putosi vuoden 2024 yrittäjien Kuntabarometrissa sijalle 17. Edellisestä barometrasta pudotusta on yhdeksän sijaa. Kuntien imago tutkimuksessa Salon sijoitus putosi niin ikään yli 40 000 asukkaan kuntavertailussa sijalta 11 sijalle 19. Kuntien imago tutkimuksen yksittäisissä indikaattoreissa oli tapahtunut paranemista, vaikka kokonaissijoitus laskikin. Tällaisia olivat mm. kunnan yrittäjämysteisyys (sijalta 36 sijalle 28) ja kunnan ja yritysten yhteistyö (sijalta 17 sijalle 16). EK:n Kuntaranking toteutetaan parittomina vuosina.

Faktalaatikko, työavain	2022	31.12.2024
Perustetut yritykset	284	271
Lakkautetut yritykset	128	233
Työmarkkinatuen kuntaosuus	3 200 000€	2 918 000 €
Työllisyysaste	74,19 %	74,2 %
Työpaikkaomavaraisuus	87,61 %	88,9 %

2. Kotiavain

» **Tavoite:** Parannamme kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.

Mittari: Kevyen liikenteen edellytykset paranevat.

Toimenpiteet: Kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelman toimenpiteiden toteutus, ohjelman päivitys tarpeellisilta osin

Toteuma: Inkereenkatu rakennettiin esteettömäksi ja samalla toteutettiin erillinen kevyen liikenteen väylä. Keskustan pääväylillä Turun- ja Helsingintiellä parannettiin suojateiden esteettömyyttä sekä korjattiin laatoituksia. Riihelän puistoon rakennettiin uusia kevyenliikenteen yhteyksiä parantamaan Alhaisten alueen asukkaiden kevyenliikenteen yhteyksiä. Lautamiehentien kevyenliikenteen väylät ja katuvalaistus saneerattiin. Lisäksi uudelleen päällystettiin kevyenliikenteen väyliä Postintie, Perttelinkatu ja Kailinkatu.

Keskustan katu ympäristön vision mukaisesti edistettiin kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä parantavaa Horninkadun katusuunnitelmaa ja asuntomessuhakemuksen ja keskustan osayleiskaavan mukaisesti edistettiin kävelyn ja pyöräilyn pääyhteyksiä parantavaa Helenansillan suunnitelmaa. Valmisteltiin Vähäjoen ylittävän käyttökiellossa olevan kevyen liikenteen sillan korvaamista uudella sillalla Salonjokivarressa. Tehdaskatu 13:n maankäyttösopimuksen kautta hankittiin Sofianpuistosta maa-alueita, joilla mahdollistetaan Vähäjoen varren kehittämissuunnitelman mukaisia virkistysreittejä.

» **Tavoite:** Otamme lapset ja nuoret mukaan kehittämään asuin- ja elinympäristöä ja huolehdimme ympäristön lapsiystävällisyydestä.

Mittari: Lapsivaikutusten arvioinnit käytössä ja lasten osallisuuden vuosikello tehty.

Toimenpiteet: Toteutetaan suunnitellut pilotit ja vakiinnutetaan lapsivaikutusten arviointi osaksi päätöksentekoa, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden koulutukset

Toteuma: Lapsivaikutusten arviointi on toteutettu suunniteltujen pilottien osalta ja LAVA on tuotu osaksi hankeohjetta. Kaikki lautakunnat saivat perehdytyksen lapsivaikutusten arviointiin case-esimerkkien kautta syksyn 2024 aikana. Lisäksi luottamushenkilöille on tarjottu mahdollisuus osallistua eOppivan koulutuskokonaisuuteen lapsivaikutusten arvioinnista. Viranhaltijoiden LAVA-koulutuksia on toteutettu tarpeen mukaan. Lavaukseen on mahdollista saada myös yksilöllistä ohjausta yhteyspäälliköltä. Kaupungin osallisuusmallia on valmisteltu työryhmätyönä syksyllä 2024 ja lasten osallisuuden vuosikello on tehty.

» **Tavoite:** Kehitämme joukkoliikennettä.

Mittari: Joukkoliikenteen käyttäjämäärä ja käyttöaste paranevat

Toimenpiteet: Paikun palvelutason päättäminen ja toteuttaminen

Toteuma: Paikussa ja palveluliikenteessä tehtyjen matkojen määrä kasvoi edelleen. Vuonna 2024 Paikussa tehtiin yli 650 000 nousua, mikä on 5,5 % vuotta 2023 enemmän. Palveluliikenteen nousumäärät puolestaan kasvoivat 9,5 % vuoteen 2023 verrattuna. Paikun palvelutason kehittämissuunnitelman valmistelutyöt etenivät suunniteltua hitaammin kuljetushankintojen työllistäessä liikennepalveluja poikkeuksellisen paljon vuonna 2024.

» **Tavoite:** Lisäämme kuntalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa viihtyisään asuin- ja kaupunkiympäristöön sekä edistämme kuntalaisten sujuvaa arkea.

Mittari: Osallistuvan budjetoinnin ehdotukset ja toteutetut hankkeet, kuntalaiskuulemiset

Toimenpiteet: Kuntalaisten osallisuus huomioidaan päätöksenteossa, ennakkovaikutusten arvioinnit

Toteuma: Vuonna 2024 osallistuvassa budjetoinnissa annettiin yhteensä 40 ehdotusta. Sisäinen työryhmä valitsi ehdotuksista toteuttamiskelpoiset 34 kpl kuntalaisäänestykseen. Ääniä annettiin yhteensä 15 933. Äänestykseen ei tarvinnut rekisteröityä. Hankkeita toteutettiin yhteensä 17 kpl ja niihin käytettiin 92 000 €. Kaksi hanketta peruuntui.

» **Tavoite:** Huolehdimme riittävästä kaavoituksesta ja tonttitarjonnasta hyvin saavutettavilla alueilla.

Mittari: Kaavoituskatsauksessa päätettyjen kohteiden eteneminen ja kaavoitettuja tontteja viiden vuoden ja luovutettavissa olevia rakentamiskelpoisia tontteja kahden vuoden kysyntää vastaava määrä

Toimenpiteet: Hankkeiden etenemisen seuranta ja tarvittavien korjaustoimien tekeminen

Toteuma: Kaavoituskatsauksen mukaisia kaavahankkeita ja niihin liittyviä maankäyttö Sopimuksia on viety hyvin eteenpäin. Painopisteinä ovat asuntojen lisärakentaminen Salon keskustaan sekä olemassa olevien yritysalueiden laajentaminen uusien yritysten sijoittumiseen ja nykyisten laajentamistarpeisiin. Johtuen verraten vähäisestä asuin- ja yritystonttien kysynnästä tällä hetkellä, tonttireserviä on hyvin riittävästi lähivuosiksi.

» **Tavoite:** Tarjoamme monipuolisia asumismahdollisuuksia sekä vakituiseen että vapaa-ajan asumiseen.

Mittari: Nettomuutto positiivinen

Toimenpiteet: asuntopoliittisen ohjelman toteuttaminen, uuden asunto-ohjelman laatiminen, asukasmarkkinointi

Toteuma: Kokonaisnettomuutto oli vuonna 2024 148 henkilöä. Luonnollinen väestönlisäys on merkittävästi miinusmerkkinen. Väestökehityksessä merkittävää on kotikuntaahakeneiden ukrainalaisten määrä, joka oli vuoden 2024 lopussa 719 henkilöä.

Asuntomessuhakemuksen visuaalinen ilme ja sisällöntuotanto toteutuivat suunnitellusti. Salon mahdollisuuksia vapaa-ajanvietto- ja asuinpaikkana markkinoitiin muun muassa kohdennetuilla digimarkkinointikampanjoin, neljässä messutapahtumassa sekä toteutettiin suoramarkkinointia kesäasukkaille ja uusille muuttajille.

Salon asuntomessut vuodelle 2028 tuo merkittävää näkyvyyttä Salon kaupungille "Vaihda kallis elämä rikkaaseen" -teeman mukaisesti. Myös ruukkikylien kehittymisen ja asumismahdollisuuksien lisäämiseksi on edistetty useita kaavahankkeita ja laadittu maankäyttö Sopimuksia toteutuksen varmistamiseksi. Lisäksi on edistetty vuokra-asuntojen uudistuotantoa.

Faktalaatikko, kotiavain	2022	31.12.2024
Asukasluku	50969	50867
Luonnollinen väestönlisäys	-379	-371
Vieraskielisiä	7,1 %	9,17 %
Korkea-asteen koulutettuja	16,1%	16,8%

3. Palveluavain

- » **Tavoite:** Kehitämme palveluitamme rohkeasti ja innovatiivisesti.
Mittari: Uudet toimintatavat, kokeilut ja kehittämishankkeet
Toimenpiteet: kehittämismyönteisen työskulttuurin luominen, kokeiluihin kannustaminen ja strategiaa tukevien hankkeiden aktiivinen haku
Toteuma: tukevia hankkeita ovat asuntomessujen haun valmistelu, kärkihankkeen; Kiertotalouden Green Dealin sitoumusvalmistelu, toimiminen V-S liiton kiertotaloustoimijoissa ja muutenkin yhteisten maakunnallisten kiertotalousprojektien edistäminen, osallistuminen V-S liiton EU-toimiston EU-rahoitusmahdollisuuksia tutkivaan verkostoon, Lounapuisto-kiertotalouspuiston ekosysteemin kehittäminen (myös TY-oppilaitosyhteistyössä).

- » **Tavoite:** Huolehdimme palvelujen saavutettavuudesta, esteettömyyden toteutumisesta ja palveluverkon kattavuudesta.
Mittari: Verkkosivujen saavutettavuuden auditointi, esteettömyyden toimenpidesuunnitelman laatiminen
Toimenpiteet: esteettömyyden ja saavutettavuuden huomiointi palveluissa ja rakentamisessa
Toteuma: Verkkosivujen saavutettavuutta on edistetty henkilökunnan koulutuksin sekä valmistelemalla verkkosivujen käänös- ja kuuntelutoimintojen käyttöönottoa.

Vanhus- ja vammaisneuvosto sekä vammaisjärjestöjen neuvottelukunta tekivät syksyllä 2023 aloitteen esteettömyyden edistämiseksi kaupungin toiminnassa. Aloitteeseen kesällä 2024 annetussa vastauksessa todettiin, että tavoitteena on esteettömyyden toimenpidesuunnitelman valmistuminen vuoden 2025 aikana. Neuvostot olivat mukana myös Turuntien suojateiden esteettömyyskorjausten (n. 15 kpl) suunnittelussa.

Inkereenkatu rakennettiin esteettömäksi ja samalla toteutettiin erillinen kevyen liikenteen väylä. Keskustan pääväylillä Turun- ja Helsingintiellä parannettiin suojateiden esteettömyyttä sekä korjattiin laatoituksia.

- » **Tavoite:** Panostamme hyvään johtamiseen ja työnantajakuvaan kehittämiseen.
Mittari: Esimiesosaamisen QWL-indeksi – johtamisen alaindeksi vähintään tasolla 60% ja esimiestoiminnan alaindeksi vähintään tasolla 65 %
Toimenpiteet: esimiesten koulutukset ja työn tukeminen
Toteuma: Syksyn 2024 QWL-kyselyssä johtamisen indeksi oli 57,8%. Samassa kyselyssä esihenkilötoiminnan indeksi oli 69,1% ja ylittää tavoitetason.

- » **Tavoite:** Huolehdimme lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnista.
Mittari: Kouluterveyskysely: *itsensä yksinäiseksi kokeneiden osuus vähenee, koulukiusaamista kokeneiden osuus vähenee ja kaupunki sijoittuu kiusaamisen indeksissä parhaimpaan kymmenykseen kuntien joukossa, kokemus itselle tärkeään ryhmään tai yhteisöön kuulumisesta kasvaa.* Hyvinvointisuunnitelmassa olevien lapsia ja nuoria koskevien mittareiden positiivinen kehitys.
Toimenpiteet: kiusaamisen ehkäisytoimintaohjeiden toimenpiteet kouluissa ja päiväkodeissa, lasten tunnetaitojen harjoittaminen, opetussuunnitelman mukaiset toimenpiteet, harrastamisen Suomen malli

Toteuma: Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat, että yksinäisyyden ja kiusaamisen kokemuksissa on tapahtunut sekä myönteistä että huolestuttavaa kehitystä eri koulutusasteilla. Alakouluissa kiusaamisen vähentyminen on positiivinen merkki, mutta yksinäisyyden lievä kasvu viittaa siihen, että kaikkien oppilaiden sosiaalista hyvinvointia ei ole onnistuttu tukemaan riittävästi. Erityisesti seksuaalisen häirinnän eri muotojen säilyminen ennallaan osoittaa, että tarvitaan edelleen aktiivisia toimenpiteitä oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Yläkoulun osalta sekä yksinäisyyden että kiusaamisen lisääntyminen on huolestuttava kehityssuunta, joka

heijastaa laajempaa valtakunnallista ilmiötä. Tämä voi myös liittyä murrosiän haasteisiin, ryhmäpaineeseen ja digitaalisen viestinnän vaikutuksiin sosiaalisiin suhteisiin. Lukion myönteinen kehitys antaa toivoa siitä, että siirtymävaiheessa nuoret löytävät parempia keinoja sosiaaliseen hyvinvointiin ja turvallisempaan ympäristöön. Tämä voi kertoa myös lukioiden toimintakulttuurin vaikutuksesta sekä nuorten kasvaneesta kyvystä rakentaa tukiverkostoja. Tulokset korostavat tarvetta jatkaa ja kehittää toimia, jotka tukevat kaikkien oppilaiden hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä eri koulutusasteilla.

» **Tavoite:** Olemme UNICEFin Lapsiystävällinen kunta.

Mittari: UNICEF lapsiystävällinen kunta –tunnustus vuoden 2025 aikana

Toimenpiteet: Laaditaan toimenpideohjelma ja seurataan sen tavoitteiden toteutumista

Toteuma: LYK-koordinaatioryhmä on kokoontunut säännöllisesti seuraamaan ja arvioimaan tavoitteiden toteutumista. Koordinaatioryhmän laaja kokoonpano tukee Lapsiystävällinen kunta – kehittämistyön toteuttamista läpi koko organisaation. Toimintasuunnitelman mukainen kehittämistyö on edennyt vuoden 2024 aikana suunnitellusti. Virallinen toinen seurantalpalaveri järjestettiin UNICEFin kanssa lokakuussa ja sen pohjalta sovittiin arviointiaikataulusta loppukeväälle 2025.

» **Tavoite:** Tarjoamme laadukkaat varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut sekä oikea-aikaisen avun ja tuen sitä tarvitseville.

Mittari: Hyvinvointiprofiilin vahvuudet ja voimavarat osio kehittyy positiivisesti. Huoltajien antama yleisarvosana lapsen saamasta varhaiskasvatuksesta Salon kaupungin varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskyselyssä on vähintään 4 asteikolla 1-5.

Toimenpiteet: Moniammatillinen työ lasten hyvinvoinnin tukemisessa

Toteuma: Koulun hyvinvointiprofiilin kyselyn vahvuudet ja voimavarat -osiossa on havaittavissa myönteistä kehitystä, mikä tukee lasten ja nuorten hyvinvointia monin tavoin. Erityisesti tunteiden tunnistamisen ja omien rajojen asettamisen kehittyminen vahvistavat itsetuntemusta ja itseluottamusta, mikä auttaa nuoria kohtaamaan arjen haasteita ja säätämään tunteitaan paremmin. Muiden huomioimisen ja kannustamisen lisääntyminen luo positiivista ja turvallista ilmapiiriä, mikä edistää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja koulussa viihtymistä. Myös liikkumisen tuottaman ilon kasvu tukee oppilaiden fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Kaiken kaikkiaan nämä kehityssuunnat rakentavat myönteistä ja hyvinvoivaa kouluympäristöä, jossa oppilailla on paremmat valmiudet kasvaa, oppia ja kohdata tulevaisuuden haasteita

Kevään 2024 varhaiskasvatuksen asiakastytyväisyyskyselyn huoltajien antama yleisarvosana oli 4,3.

Kirjastossa aloitti pedagoginen kirjastonhoitaja syksyllä 2024. Kyseessä on lukemisen edistämistä koko kaupungin alueella koordinoiva tehtävä. Se sijoittuu osaksi eri kouluasteiden kanssa tehtävää kouluyhteistyötä. Kirjaston ja koulujen yhteistyöllä pyritään tarjoamaan hyvät valmiudet tulevia opintoja varten.

» **Tavoite:** Tuemme kuntalaisten hyvinvointia ja jaksamista.

Mittari: Hyte-kertoimen kehitys positiivista, kulttuurihyvinvoinnin kokemus hyvällä tasolla, ehkäisevän päihdetyön suunnitelman päivitys, Teaviisari hyvällä tasolla

Toimenpiteet: Panostukset tulosindikaattoreihin vaikuttaviin toimintoihin, vaikuttava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ, hyvinvointisuunnitelman 2022-25 toteuttaminen

Toteuma: Ehkäisevän päihdetyön ja mielenterveyden edistämisen suunnitelmat vuosille 2024-2025 on hyväksytty kaupunginhallituksessa. Hyvinvointisuunnitelman toteutuminen raportoidaan 2021-2025 hyvinvointikertomuksessa keväällä 2025. Hyte-kertoimen tulosindikaattoreissa on tapahtunut pientä parannusta esim. koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten ja pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden osalta. Ikääntyneillä kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot ovat vähentyneet. Prosessi-indikaattorit voivat muuttua vain kahden vuoden välein, kun TEAviisarikyselyt toteutetaan. Vuonna 2024 toteutettiin vain liikuntakysely, jonka osalta kaksi

indikaattoria (liikunnan edistämisen poikkihallinnollinen työryhmä ja liikkumisryhmiä seuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille) parani ja nousi 100:aan.

Faktalaatikko, palveluavain	2022	31.12.2024
Lasten määrä varhaiskasvatuksessa	2316	2304
Päiväkoteja	24	24
Oppilaita perusopetuksessa	4945	4546
Perusopetuksen kouluja	29	26
Päivälukioiden opiskelijat	891	847

4. Vapaa-ajan avain

» **Tavoite:** Hyödynnämme Salon monipuolisia luontokohteita sekä kuntalaisten hyvinvoinnin että matkailun edistämisessä.

Mittari: Kehittämistyö resursoitu ja vastuut määriteltä

Toimenpiteet: Luonto- ja retkikohteet pidetään kunnossa ja niitä markkinoidaan aktiivisesti, luontopalveluiden kehittäminen ja vastuiden määrittely

Toteuma: Luontoliikuntapalveluiden kehitystyön resurssointi aloitettu ja luontoliikuntamestari palkattu huhtikuussa 2024. Poikkihallinnollisen vastuiden määrittelystä sovittu sekä muiden kaupungin hallintokuntien että alan 3. sektorin yhdistysten kanssa. Luontoliikuntasuunnitelman toteutusaikataulu sovittu toteutettavaksi v. 2025 aikana.

» **Tavoite:** Huolehdimme vesistöjemme tilasta.

Mittari: Kaupungin osoittamat määrärahat vesistöjen kunnostukseen, niillä tehdyt toimenpiteet ja toimenpiteiden vaikuttavuus vesistöjen tilan paranemiseen.

Toimenpiteet: Toteutetaan aktiivisesti monivaikutteisia vesistöhankeita sekä toteutetaan merenhoidon ja vesienhoidon toimenpideohjelmia

Toteuma: Osoitetut määrärahat yhteensä: 61 600 euroa, tehtyjä toimenpiteitä: 8 kpl
Toteutetut toimenpiteet:

- Matildan patohanke jatkui koko vuoden, suunniteltiin padonkorjausta ja kalatien mahdollisuutta, 24 400 euroa
- Kokonaisvaltainen kaupunkivesien riskienhallinta Salossa –KaVeRi-hanke käynnistyi 1.1.2024, 60 843 euroa (vastuutaho Salon Vesi)
- Halikonlahti 2024-2025 -selvityshanke käynnistyi 1.4.2024, 6000 euroa
- Lounais-Suomen vesiensuojeluyhdistyksen Salon järvet -hanke, alkoi 1.3.2024, Salon kaupunki on yhteistyökumppanina.
- Holstenkosken padon aiheuttama kalojen nousueste avattiin Valonian vetämässä hankkeessa 2023-2024 ja kosken avajaisia vietettiin 12.9.2024. Salon kaupunki toimi hankkeessa vesilainmukaisen luvan hakijana.
- Mommolanjoen yläosan hanke, Salon kaupunki valmistelussa yhteistyökumppanina
- Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmia tilattiin neljälle pohjavesialueelle, 5000 euroa
- Ympäristönsuojeluavustusta myönnettiin vesiensuojelutoimenpiteisiin 13 900 euroa.

- » **Tavoite:** Ylläpidämme ja kehitämme Urheilupuiston olosuhteita.
Mittari: Tarvittavat investoinnit on tehty ja olosuhteet parantuneet, Liikuntapaikkojen kehittämissuunnitelma päätetty
Toimenpiteet: Luodaan uudet toimintamallit ja tehdään tarvittavat investoinnit
Toteuma: Urheilupuiston tekonurmikentän pinta uusittu, jäähallin uusinvestointihanke ja Urheilupuiston yleiskaavasunnitelma hyväksytty sekä Urheilupuiston tilatarpeiden kartoitustyö aloitettu
- » **Tavoite:** Profiloidumme kulttuuri- ja liikuntakaupunkina.
Tavoite: Olemme tapahtumien vetovoimainen kaupunki.
Mittari: Tapahtumien määrä ja monipuolisuus
Toimenpiteet: Kulttuuri- ja liikuntasisältöjen tuotanto yhdessä tapahtumajärjestäjien kanssa sekä kulttuuriohjelman laatiminen ja käyttöönotto, Urheilupuiston kehittäminen, tietojen keräämisen toimintamallin kehittäminen
Toteuma: Kulttuuriohjelma julkistettiin marraskuussa 2024, sen ja kaupungin strategian tavoitteita käytetään ohjaamaan vuosittaista toimintaa. Kulttuuritapahtumia on tuotettu yhteistyösopimuksilla isompien tapahtumajärjestäjien kanssa. Lähinnä pienimuotoisempaa toimintaa on tuettu avustuksilla.

Suuria liikunnallisia yhteistoimintatapahtumia oli mm. Salo-Volley, Superlauantai, Salon Seiska, Salo Horse Show, Superviikot, valtakunnalliset liikunnanopettajien opintopäivät, KLL valtakunnallinen jalkapalloturnaus, AND1 -koripalloturnaus, Halloween-polku

Tapahtumien saralla toteutettiin ja edistettiin kaupungin Tapahtumien Salo -kärkihanketta Salon kaupunki toteutti neljä tapahtumien vaikuttavuuskyselyä isompien tapahtumien osalta. Tapahtumat olivat; Salon iltatori, Salo Volley, Kurpitsaviikot ja Friends and music festivaali. Tapahtumien vaikuttavuustutkimuksen tuloksista saatiin tärkeää tietoa johtamisen dataa tapahtumista ja niiden vaikutuksista kaupungin elinvoimaan.

Uusia tapahtuma-avauksia vuonna 2024 oli muun muassa Avantoralli, kaupungin suurimman kurpitsan kasvatuskilpailu, sekä siiderifestivaalit Mathildedalissa. Isompia kansallisia tapahtumia sovittiin ja edistettiin vuodelle 2025 kuten kansainväliset suurmarkkinat ja herättäjäjuhlat. Lisäksi on osallistuttu Tapahtumateollisuuden kaupungeille järjestämiin verkostoitumistilaisuuksiin.

- » **Tavoite:** Teemme vahvaa ja sujuvaa yhteistyötä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa.
Mittari: Yhteistyöverkostojen ja sopimusten määrät
Toimenpiteet: Vahvistetaan matalan kynnyksen verkosto-organisaation kehittymistä ja yhdistysten pysymistä vireinä.
Toteuma: Kulttuurikumppanien toimintaan on panostettu, ja he ovat olleet aktiivisesti mukana kulttuuriohjelman kehittämisessä. Paikallismuseoiden aukipitoa toteutetaan yhdessä kotiseutuyhdistysten kanssa, ja museoiden ystävyyshdistykset toimivat aktiivisesti, erityisesti voimaita elektroniikkamuseon ystävien järjestämät toiminnalliset kierrokset. Yhteistyösopimusten määrä on vaihdellut maltillisesti, mutta avustussummaa on voitu nostaa hieman ja uusia avustusten hakijoita on saatu kulttuuripalveluihin.

Liikuntapalveluilla on kasvava määrä yhteistyö- ja ostopalvelusopimuksia, joilla tuotetaan merkittäviä määriä sekä suoraan liikuntapalveluja ja esim. olosuhteiden ylläpitämiseen liittyviä huolto- ja hoitopalveluja.

Kärkihankkeessa Elävät ja yhteisölliset kylät on aloitettu säännölliset tapaamiset kyläyhdistysten kanssa. Hyvinvoinnin edistämisen avustusten myöntöperiaatteet on hyväksytty. Kansanterveysjärjestöjen ja vastaavien kanssa on verkostoiduttu ja tehdään yhteistyötä hyvinvoinnin edistämiseksi.

» **Tavoite:** Kehitämme kaikille avoimia matalan kynnyksen vapaa-ajan palveluita ja harrastamisen mahdollisuuksia.

Mittari: Hyte-kertoimen kehitys positiivista, Teaviisari hyvällä tasolla

Toimenpiteet: Panostukset Hyte-tulosindikaattoreihin vaikuttaviin toimintoihin, vaikuttava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ, vapaa-ajan palvelut ovat saavutettavissa ja palveluiden maksut maltilliset väestön harrastamisen tukemiseksi.

Toteuma: Kulttuuriluotsien koulutus alkoi loppuvuonna 2024. Luotsit ovat vapaaehtoisia, jotka auttavat jostain syystä palveluiden ulkopuolelle jääviä ihmisiä osallistumaan kulttuuritarjontaan.

Vuoden aikana on toteutettu monia muitakin asioita, jotka parantavat TEA-viisarin tuloksia. Kulttuuriohjelman käsittely luottamuselimityksessä, kulttuuriasioiden laajempi esittely päättäjille ja yleisten kulttuuripalveluiden henkilöstömäärän nosto auttavat monissa mittareissa nousuun. OPH:n opintoseveliaavustuksella alennettu 827 osallistujan kurssimaksua kansalaisopistossa.

Matalan kynnyksen toimintaa on kehitetty mm. esteettömän kuntosalin perustamisella syksyllä 2024, lapsille ja nuorille käynnistettiin ykköspassitoiminta jolla pyritään kannustamaan ekaluokkalaisia harrastuksiin pariin, seurayhteistyössä toteutettu Superlaurantai- tapahtuma (maksuton), Lataa Liikettä toiminta on suunnattu 13-19 vuotiaille nuorille jota edelleen kehitetään erityisesti nuorten toiveita kuunnellen.

Osana lapsiystävällinen kunta -kehittämistyön tavoitteita perustettiin kaupungin harrastustoiminnan tiimi tavoitteenaan edistää erityisesti lasten ja nuorten harrastustoiminnan saavutettavuutta.

Faktalaatikko, vapaa-ajan avain	2022	31.12.2024
Kirjaston lainausmäärä	759 196	790 363
Ulkoliikuntapaikkoja kesä/talvi	114/45	118/40
Teijon kansallispuiston kävijämäärä	94 800	92 100
Museoiden kävijämäärä	40 628	43 763
Myydyt senioreiden liikuntakortit	1577	1992
Kansalaisopiston opiskelijamäärä (netto)		4824
Musiikkiopiston oppilasmäärä		329

5. Yleisavaimet

5.1 Viestintä

- » **Tavoite:** Kehitämme aktiivisesti monikanavaista viestintää. Viestinnän osalta kriittisenä menestystekijänämme on maineeseen panostaminen ja markkinointi sekä osuva tiedottaminen.
- Mittari:** Kuntaviestinnän nykytilan tutkimuksen toteutus
- Toimenpiteet:** Toteutetaan kyselytutkimus ja laaditaan jatkosuunnitelma sekä päätetään toimenpiteistä
- Toteuma:** Kuntaliiton kuntalaiskysely on toteutettu. Tulokset on saatu ja jatkotoimenpiteet päätetään vuoden 2025 aikana.

Faktalaatikko, viestintä	2022	31.12.2024
Sosiaalisen median seuraajat	31 500	36 500
Sosiaalisen median näyttökerrat	24 044 000	20 300 000
Verkkosivujen käyttäjiä	479 500	431 971
Sivukatseluja	2 352 000	1 444 593

5.2 Henkilöstö

- » **Tavoite:** Pidämme huolta, että henkilöstömme voi hyvin ja jokainen pystyy kehittämään omaa osaamistaan. Panostamme hyvään johtamiseen ja työnantajakuvaan kehittämiseen osaajien pysyvyyden ja saatavuuden turvaamiseksi.

Mittari: Työelämän laadun kokonaisindeksi (QWL) vähintään tasolla 66%

Toimenpiteet: Työhyvinvoinnin kehittäminen, esimiesten/työyhteisöjen tukeminen

Toteuma: syksyn 2024 mittauksessa koko kaupungin kokonaisindeksi oli 70,2 %

Mittari: Henkilöstön vaihtuvuuden lähtötason tilastointi.

Toimenpiteet: Selvitetään tämän hetken tilanne henkilöstön vaihtuvuudessa ja analysoidaan tulevaisuuden näkymä huomioiden eläköityminen. Asetetaan tavoitetaso, johon pyritään työhyvinvoinnin kehittämisellä ja hyvien työolosuhteiden varmistamisella.

Toteuma: vuoden 2024 vaihtuvuus alkaneissa palvelussuhteissa oli 8,3 % (laskua 0,2 prosenttiyksikköä) ja päättyneissä palvelussuhteissa 6,8 % (nousua 0,1 prosenttiyksikköä)

Mittari: Kelpoisen henkilöstön saatavuuden arviointi.

Toimenpiteet: Selvitetään tämän hetken saatavuus kelpoisen henkilöstön rekrytoinnissa ja asetetaan tavoitetaso, johon pyritään työnantajakuvaan vahvistamalla, hyvällä johtamisella ja hyvien työolosuhteiden varmistamisella.

Toteuma:

Toimiala	Rekrytoinnit	Kelpoisten osuus hakijoista, %
Elinvoimapalvelut	33	69,05
Konsernipalvelut	14	56,75
Sivistyspalvelut	252	52,85
Tekniset palvelut	47	48,31
Yhteensä	346	55,76

Hakijamäärät olivat kasvussa, mikä korreloi yksityisen alan työttömyyteen. Kaikkiin avoinna oleviin rekrytointeihin tuli yhteensä 4668 hakemusta. Neljässä vuoden 2024 rekrytointeissa oli yli 100 hakijaa. Henkilöstön saatavuudessa oli vaikeuksia erityisesti varhaiskasvatuksessa mutta myös opetusalan erityisopetuksessa.

Faktalaatikko, henkilöstö	31.12.2023	31.12.2024
NPS (suosittelemiseksi)	13	22
Henkilöstömäärä	1908	1891
Sairauspoissaolot / HTV2	17,2	16,9
Esimieskoulutusten määrä, päivää	253	293
Koulutuspäivien määrä	2514	2515

5.3 Yhteisö

» **Tavoite:** Osallistamme aktiivisesti kuntalaisia osana kaupunkiyhteisön kehittämistä. Teemme laaja-alaista yhteistyötä niin kuntalaisten kuin kumppanien kanssa. Kaupunki toimii yhteisöllisyyttä vahvistavana alustana.

Mittari: Asukastyytyväisyyden mittaus toteutettu.

Toimenpiteet: Toteutetaan kyselytutkimus Salon asukastyytyväisyydestä, jatkoseurannasta ja toimenpiteistä päättäminen

Toteuma:

Mittari: Kuntalaisten osallistumismahdollisuudet paranevat

Toimenpiteet: laaditaan osallisuusohjelma, jatkoseurannasta ja toimenpiteistä päättäminen.

Toteuma: Kaupungin osallisuusmallia on työstetty sisäisessä työryhmässä syksyn ajan. Malli etenee päätöksentekoon keväällä 2025. Elävät ja yhteisölliset kylät -kärkihanke on aloitettu. Hankkeessa on jalkauduttu kylille, järjestetty tapahtumia ja tapaamisia kyläyhdistysten kanssa.

5.4 Ympäristö

» **Tavoite:** Otamme toiminnassamme huomioon ilmasto- ja ympäristökysymykset, vaalimme luonnon monimuotoisuutta ja teemme asuin- ja elinympäristön kannalta kestäviä päätöksiä. Salon kaupunki on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä.

Mittari: Kokonaisenergiankulutus kaupungin kiinteistöissä alenee.

Toimenpiteet: Energiankulutusseurannan hankinta, energiansäästösuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen

Toteuma: Lähtökohtana kaupungin toiminnassa on energiatehokkuus, jota on toteutettu muun muassa lämmitystapamuutoksilla, joiden myötä lämmitysöljyn kulutusta vähennettiin 63 m³ vuoden 2024 aikana. Vuosille 2025–2028 hankittu sähkösopimus mahdollistaa hiilineutraalin ja alkuperätakuusertifioitun sähköenergian hankinnan. Lisäksi kaukolämpöverkkoa on tehostettu ja uusiutuvan energian hyödyntämistä on edistetty muun muassa biopohjaisen öljyn käyttöönottolla. Korvenmäen ekovoimalaitokselle on alettu rakentamaan maalämpökaivoja hukkalämmön hyödyntämiseksi ja jo käytössä olevat lämpöpumput tuottivat kaukolämpöverkkoon 1030 MWh lämpöenergiaa vuonna 2024.

Mittari: Ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteiden eteneminen.

Toimenpiteet: Ilmasto- ja ympäristöohjelman toteuttaminen

Toteuma: Ohjelman tavoitteita edistettiin eri osa-alueilla vuoden 2024 aikana.

Kaupunkisuunnittelussa on huomioitu ilmastovaikutukset ja edistetty kestävää liikkumista. Salon kaupunki alkoi seuraamaan ruokahävikkiä. Kiertotaloutta on tuettu yritysalueiden kehittämisellä sekä biokaasun tuotantoon liittyvällä hankkeella. Biojätteen sekä pakkausjätteiden keräystä on laajennettu, ja vuoden aikana Salosta kerättiin 1 378 tonnia biojätettä. Joukkoliikenteen houkuttavuutta lisättiin taas Paikun kesäajan maksuttomalla jaksolla. Luonnon monimuotisuutta edistettiin muun muassa kunnostamalla Holstenkosken vaelluskalajokea. Salon kaupungilla alkoi Halikonlahden tilan parantamiseen tähtäävä Halikonlahti-selvityshanke sekä Salon Vedellä KaVeRi-hanke, jonka tavoitteena on vähentää vesistökuormitusta, parantaa hulevesien hallintaa sekä vähentää jätevesiviemäröinnin ylivuotohaittoja.

Mittari: CO₂ -päästöt vähenevät.

Toimenpiteet: Energiainsäästösuunnitelman sekä ilmasto- ja ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuttaminen

Toteuma: Salon kaupungin CO₂-päästöt ovat vähentyneet monilla toimenpiteillä, kuten edellä mainituilla rakennusten lämmitystapamuutoksilla sekä sähköenergian kilpailutuksella. Vuoden 2024 aikana päivitetystä Salon kaupungin Metsäohjelmassa nostettiin ilmastovaikutukset keskeiseen rooliin metsienkäytössä.

Faktalaatikko, ympäristö	2022	31.12.2024
Rakennusten lukumäärä ¹	320	350
Öljylämmityksessä olevat	32	22
Ruokahävikki ²	ei vertailulukua	12 000 kg/kk
Aurinkovoiman määrä ³	110 kWp	232 kWp

¹ Tilapalveluiden hallinnoimat kiinteistöt, lukumäärän nousu johtuu tilastoinnin tarkentumisesta.

² Heinäkuun loma-ajan poikkeama 2000 kg

³ Aurinkopaneelien kapasiteetti